

KĆI VATRE

*Dnevnik duhovne
obuke sa sufijskim
Učiteljem*

Irina Tweedie

*(Daughter of Fire,
A Diary of a Spiritual
Training with a Sufi
Master)*

Prijevod s engleskog i foto

Iluzija

Lotosovim Stopalima mog Poštovanog Učitelja

Put Ljubavi
jest poput Mosta od kose
preko Vatreneog Ponora
- ranokršćanski mistik

Podari mi slobodu da pjevam bez odjeka,
Podari mi slobodu da letim bez sjenke,
I da volim bez ostavljanja tragova.

„Moramo zatvoriti svoje oči i okrenuti ih prema unutra, moramo pogledati duboko dolje u tu pukotinu između noći i dana u sebi samima dok naša glava ne zatetura od te dubine i zatim se moramo zapitati: 'Kako premostiti ovo ja? Kako prijeći s jedne strane na drugu?'... Premošćeni zaljev stvara prijelaz; pobijeđena pukotina jest prijelaz. Čežnja za cjelovitošću pretpostavlja prijelaz, na temeljima našeg bića, u srcu našeg treperenja, pulsiranja, nježnih, dražesnih, iz ljubavi rođenih mesa i krvi i nosimo je sa sobom kamo god putovali, kroz sve dimenzije prostora, vremena, neispunjene ljubavi i bivanja.

To je dovoljan znak... Lupanje i nemirno srce mogu odmoriti. U ponoćni sat tmine provalije, na drugoj strani noći iza prijelaza zvijezda, podne je rođeno.“

- Laurens van der Post¹
Pustolovina u Unutrašnjost

Naslovnica *Sufizam* pripada mističkom učenju o islamu, s počecima oko sto godina nakon Muhamedove smrti, kad su se neki muslimani odrekli svih posjeda, živjeli jednostavnim životom i odijevali se u grube vunene haljetke (*suf*). Neki od njih postali su lutajući propovjednici, a drugi su živjeli u duhovnim zajednicama. Sufiji su među običnim ljudima bili uskoro štovani kao sveci, a nailazili su na žestok otpor službenog islama. Inayat Khan (1882-1927) osnivač je Zapadnjačkog sufijskog reda i učitelj univerzalnog sufizma. (op.prev)

¹*Sir Laurens Jan van der Post* (1906-1996), burski pisac, poljoprivrednik, ratni heroj, politički savjetnik, novinar, humanitarac, filozof, istraživač... (op.prev)

SADRŽAJ

Uvod	V		
		DIO PRVI	
		PREKO PONORA VATRE	
1	Drugo rođenje	1	
2	Zbunjenosti i predosjećaji	10	
3	Sumnje	15	
4	Još sumnji	29	
5	Znak	37	
6	Jedan iz Hijerarhije	45	
7	Odjeci prošlosti	55	
8	Put bez napora	61	
9	Mistični Zvuk	73	
10	Ljubav je stvorena	80	
11	Benares i Adyar	90	
12	Let u nepoznato	101	
13	Izazov	110	
14	Četvora vrata	121	
15	Čuvar praga	128	
16	Curriculum vitae grijeha	142	
17	Kolanje Svjetla	154	
18	Prazan ček	173	
19	Plameni niz	184	
20	Naši su ljudi iskušani Vatrom i Duhom	197	
21	Stupnjevi Ljubavi	212	
22	Izbacivanje Duha	221	
23	Bezumnost, ali izoštrenost	233	
24	„Ni mene sunce ne može povrijediti“	242	
25	Tko će se sjetiti?	255	
26	Pijana	267	
27	Oni koji su mrtvi ne sjećaju se	280	
28	Strava ljubavi	292	
29	Okretanje srca	302	
30	Imamo dva srca	314	
31	Dhjana je prvi korak	325	
32	Posljednje uvjerenje mora otići	336	
33	Je li to Bog??	347	
34	Ozbiljna bolest	360	
35	Najteža godina u mom životu	371	
36	San	381	
37	„Moraš otići“	392	
38	„Vrijeme i prostor ništa nam ne znače“	404	
39	„A Milost Božja bit će s tobom“	416	
40	Ne postoji sreća, samo Božanska Milost	428	
41	Živjeti s Bogom	440	
42	Veliko Odvajanje	453	
43	Sjedenje vani: samodisciplina	465	
44	Samoubojstvo?	477	
45	Vjera bez razumijevanja	490	
46	Sasvim siromašna, ništa nije ostalo	505	
47	Bandhara	513	
48	Uzela sam nešto njegove kose	523	
49	Svetac uvijek ima svjetlo iznad glave	534	
50	Bol Ljubavi	547	
51	Slutnje: nagon ubojice	561	
52	"Nikad nemoj povrijediti ničije osjećaje!"	571	
53	Postati poput njega	582	
54	"Pokušaj biti usredotočena"	591	
55	Mora se biti spreman spavati na ulici	603	
56	Ugrađena razdraženost	613	

DIO DRUGI
PUT BEZ POVRATKA

57	Povratak	620
58	Prvi oblak	634
59	Što je bliže - Izvor ili Ušće?	641
60	Vjera i Ljubav su jedno	654
61	Priča Valija	665
62	Odbijanje dosade	675
63	Obuka svijeta Džinova	688
64	Tavadđe	699
65	Vrijeme brzo prolazi	710
66	Ljudi prosuđuju po izgledu	723
67	Božanska nit	734
68	Razdoblje iskušavanja	746
69	Trbušna bol	757
70	Blagoslov škole	764
71	Dhjana?	769
72	Rođendanski poklon	782
73	Ispit gladi	794
74	Drugi srčani udar	807
75	Ispit prihvaćanja smrti	816
76	Pomirena sa smrću	828
77	Njegov bijes	836
78	Rođen od Duha	845
79	Izdržati i izdržati	860
80	Teška vremena prolaze	870
81	Pritisak se povećava	884
82	Ništa osim Ništavila	894
83	Smrt	904
84	Sloboda	919
85	Ljubav i Vjera postaju Jedno	930
86	Povlačenje na Himalajama	941

87	Škorpion i gusjenica	953
88	Snjegovi i Zvuk	960
89	Sedam duginih boja	973
90	Zbor glasova	986
91	Samarpan (predaja)	997
	Meditacija	1007

UVOD

Ova je knjiga plod duhovnog treninga prema drevnoj jogijskoj tradiciji.

„Piši dnevnik,“ rekao mi je Učitelj, „jednog će dana postati knjiga. No moraš pisati na takav način da pomaže drugima. Ljudi kažu da su se takve stvari događale prije više tisućama godina – o tome čitamo u knjigama. Ova će knjiga biti dokaz da se takve stvari događaju danas, kao što su se događale jučer i kao što će se događati sutra – pravim ljudima, u pravo vrijeme i na pravom mjestu.“

Sačuvala sam oblik dnevnika. Učinilo mi se da bolje oslikava neposrednost iskustva i iz istog razloga koristila sam prvo lice jednine: dogodilo se meni, ja sam u to upletena, iz dana u dan.

Kad sam je pokušavala pisati na neosobni način, više kao priču, shvatila sam da je izgubila svoju snagu.

Prva skica rukopisa započeta je u rujnu 1971, u Tongueu, Sutherland, Škotska, gotovo deset godina nakon što sam srela svog Poštovanog Učitelja. Nisam se mogla s njom suočiti ranije, čak nisam mogla niti pogledati zabilješke. Bilo je to poput panike; bojala sam je se. Previše je u tome patnje; pisano je krvlju moga srca. Polagano mljevenje osobnosti je bolan proces.

Čovjek se ne može promijeniti bez patnje.

On je, naime, i mramor i kipar.

Alexis Carrell¹,

Čovjek, Nepoznati

Patnja ima oslobađajuću osobinu. Patnja i ponavljanje su sredstva za učvršćivanje.

¹Kad je u tekstu „On“ ili „Njega“ naznačeno velikim početnim slovom, uvijek se odnosi na Boga, a nikad na Učitelja.

¹Alexis Carrell (1873-1944), francuski kirurg, biolog i eugeničar (op.prev)

Čitatelj će primijetiti ponavljanje. Naravno. Jer to je priča o učenju. A učenje je neprestano ponavljanje. Učenik mora uvijek nanovo učiti lekciju kako bi ovladao lekcijom, a učitelj mora ponavljati lekciju, prikazivati je u različitom svjetlu, ponekad u različitom obliku, kako bi je učenik razumio i zapamtio. Svaka je situacija ponovljena puno puta, ali svaki je put okidanje dalo malo drugačiju psihološku reakciju, koja je vodila do slijedećeg iskustva, i tako dalje.

Nadala sam se da ću dobiti poduku iz joge, očekivala sam predivna učenja, ali ono što je Učitelj uglavnom radio je prisiljavanje da se suočim s tamom unutar sebe, što me gotovo ubilo.

Drugim riječima, on me „spustio u pakao“ kozmičke drame koja se odigrava u svakoj duši čim se usudi podići pogled ka Svjetlu.

To je učinjeno vrlo jednostavno, korištenjem nasilnih prijekora, pa čak i agresijom. Moj je um održavan u stanju zbunjenosti toliko da bude „isključen“. Tučena sam u svakom smislu sve dok se nisam dogovorila s onim u meni kojeg sam odbacivala čitav svoj život. Iznenađujuće je kako je klasičan način obuke, zasnovane možda prije više tisuća godina, sličan modernim psihološkim tehnikama; čak i tumačenje snova ima svoje mjesto u tome.

Negdje u jednoj od *Upanišada*² - ne sjećam se u kojoj - postoji rečenica koja najsažetije postavlja naše pitanje za duhovnošću: „Želiš li Istinu toliko očajno, koliko utopljenik žudi za zrakom, spoznat ćeš je u djeliću sekunde.“

Ali, tko želi tako očajno Istinu? Zadatak je Učitelja zapaliti srce nesumnjivim plamenom žudnje i njegova je dužnost održavati ga da gori dok se ne pretvori u pepeo. Jer jedino srce, koje je potpuno izgorjelo, sposobno je za ljubav. Samo srce, koje je postalo nepostojeće, može uskrsnuti, pulsirati u ritmu novog života.

„... Moraš umrijeti da bi mogao ponovno živjeti...“

Moja je iskrena i vatrena želja da ovaj rad bude pokazivač na Putu, barem nekima od nas. Jer, kako dobro poznate riječi kažu: „Mi smo i Hodočasnik i Put.“

²*Upanišade* (उपनिषद्, Upaniṣad), dio Veda, drevni spisi (op.prev)

DIO PRVI PREKO PONORA VATRE

1 DRUGO ROĐENJE*

2.listopada 1961.

Dolazak kući... Moje srce je pjevalo. Ovaj osjećaj radosti preplavio me čim sam napustila vlak.

Velika željeznička stanica bila je poput mnoštva drugih koje sam vidjela tijekom svojih putovanja u Indiji - čelične grede, krov pocrnio od dima, zaglušna buka siktanja motora željeznica, jedan se vlak upravo izvlačio, uz puno tromosti i topota, uobičajena gužva stisnutih likova okruženih svojim stvarima, koji strpljivo čekaju dolazak nekog lokalnog vlaka, kuliji se bore oko moje prtljage, muhe, vrućina. Bila sam umorna i bilo mi je jako vruće, no, nekako, a nisam znala zašto, voljela sam ovu stanicu; zbog samog osjećaj da sam stigla, osjećala sam se ugodno.

Vučena starim konjem, *tonga* (kočija na dva kotača) se vukla već više od četrdeset minuta, na putu za Aryanangar, područje mog odredišta. Ovaj dio grada činio se prilično čistim, čak i u ovo doba dana; bilo je skoro 5 popodne, i još uvijek jako vruće.

Osjećala sam se laganom, slobodnom i sretnom, kao što bi se osjećao onaj tko dolazi kući nakon dugog izbivanja. Neobično... ovaj predivan osjećaj dolaska kući, konačnog povratka... Zašto? Činilo se ludo. Pitala sam se koliko mi je određeno da ostanem ovdje? Godinama? Čitav život? Nije bilo važno; osjećala sam se dobro. To je bilo sve što znam.

*prema drevnoj Istočnjačkoj tradiciji, učenik je rođen, kad prvi put na njega padne pogled Učitelja.

Kaskali smo duž široke avenije obrubljene drvećem. Veliki bungalovi, lijepo smješteni u vrtovima, bijelo su sjajili, iza kamenih zidova i željeznih ograda, oglašavajući velikim slovima imena banaka, osiguravajućih društava, građevinskih poduzeća - velika poduzeća poznata diljem svijeta. Glavna pošta na desno, velika bolnica na lijevo, zatim velika tržnica koja pokriva veliki otvoreni prostor - prolazni brzi pogledi na pokrajnje ulice obrubljene dućanima i pokretnim dućanima, roba izložena na nogostupima, i sva ta buka, svi uobičajeni mirisi sastavljeni od prženog ulja i češnjaka, začina i mirisnih štapića tržnice. Njušila sam zrak... bilo je dobro.

Bio je to samo još jedan indijski grad, kakvih sam vidjela već puno puta; a ipak... a ipak, taj veličanstveni osjećaj dolaska kući, nije bilo pravog razloga za to... činilo se ludo.

Istina, došla sam sresti velikog jogija, Gurua, i puno sam očekivala od ovog susreta. No sigurno to nije bio razlog da se osjećam tako lagano, tako djetinje sretno. Čak sam se uhvatila kako se smijem na glas i mislim: Bit će to do kraja mog života ... i odmah sam bila zaprepaštena tom pomisli. Postaješ luckasta, stara djevojko, rekla sam si; to je: luckasta. Ali, nema veze, život je bio tako dobar - bilo je tako zabavno biti živ, disati, kretati se, biti malo lud i... stići!!

Baš smo prošli veliku tvornicu pamuka, a zatim križanje sa prugom. Primijetila sam vrijeme na satu tornja; bilo je 5.30. I dalje smo išli. Kako je spor bio konj, i tako mršav - sva rebra su mu stršala ispod suhe, kao spaljene, kože. I vozač je bio jako mršav; mora da je i on bio umoran i izgledao je gladan, kao i njegov konj. Odjednom osjetih osjećaj krivnje, jer su moji kovčezi bili teški - gotovo su ispunili sav prostor u nesigurnom, drhtavom vozilu na dva kotača. Sjedila sam sa strane, prilično neudobno, držeći ručku jednog kovčega kako bih, pri svakom trzaju, spriječila njegov pad. Činjenica da sam bila umorna i da mi je bilo jako vruće bile su detalji - bile su manje važne, jer sam stizala kući...

Nakon puno zapitkivanja ljudi na ulici i prodavača na našem putu, moj me vozač *tonge* konačno isporučio na moje odredište. Bio je to niski bungalov, jarke terakota crvene boje, smješten u sredini velikog, otvorenog vrta, sa cvjetnim nasadima ispred i mnoštvom drveća iza, te sa drvećem smještenim posvuda uokolo. Ulica je bila prilično široka, nasuprot, u vrtu između palminog drveća, stajala je mala pošta, a pored nje sam primijetila pekaru. Nakon vrućeg, prašnjavog puta izgledalo je kao raj, sve tako svježe i mirno.

No, moja je radost bila kratkotrajna. Gospođa Ghose, vlasnica, rekla mi je da nema slobodnog mjesta. Rekla je da je pisala gospođici L. o tome i činila se iznenađenom da ne znam ništa. „Ali odvest ću vas do prijateljice gospođice L, Pushpe; tamo ćete sigurno, zasada, naći mjesto za stanovanje.“

Popela se na *tongu* pored mene, sjedeći gotovo na vrhu mojih kovčega i već je davala brze upute vozaču na hindiju. Ovaj je put konj trebao puno ohrabrenja i ponovno smo krenuli. Gospođa Ghose, krupna i sredovječna, skupljajući svoj veliki sari oko sebe, nastavila je brzo pričati, nešto o nekim stanarima i pismima, no jedva sam je slušala. Bila sam zabrinuta. L. me uvjerila da je mjesto za moj boravak osigurano i eto me ovdje, ne znajući gdje ću provesti noć. Koliko sam uspjela saznati, u blizini nema hotela. Nakon dnevnog i noćnog putovanja, očajno sam trebala odmor.

Još sam bila zabavljena svojim mislima kad je odjednom rekla vozaču da stane. „Ovdje živi Guruđi¹ gospođice L.“ Okrenula se k meni, „Želite li ga upoznati?“

¹Guruđi, složnica od (Guru) duhovni učitelj i (đi, engl.transkr. ji), nastavak iza titule ili imena, koji se dodaje u znak poštovanja (op.prev)

Nisam željela nikoga sresti u ovom trenutku; moja je odjeća bila pokrivena prašinom, moja kosa zalijepljena znojem - sve što sam željela bio je hladan tuš i šalica čaja. Bio je najneprimjereniji trenutak za susret s nekim, a najmanje s tako važnom osobom poput Gurua! No moji su prosvjedi bili bezvrijedni; ona je već nestala kroz široki drveni ulaz koji je vodio u prilično suh vrt sa nekoliko grmova i par stabala. U pozadini je stajao dugačak bijeli bungalov - na svakom kraju su bila vrata, i veliki, visoki trijem sa drvenim kopcima u sredini, koja su vjerojatno vodila u unutarnje dvorište.

Prije nego sam uopće imala vremena posložiti svoje misli, tri bradata Indijca pojaviše se na vratima nasuprot dvorišnog ulaza i krenuše prema meni slijedeći gospođu Ghose. Sva su trojica bili stariji; svi su bili odjeveni u bijelo. Ustadoh, skočih sa *tonge* i sklapajući dlanove na indijski način pozdravljanja, pogledah u svakog od njih, nesigurna koji je od njih Guru. Najstariji i najviši od njih trojice, koji je izgledao baš kao prorok u *Kristovom rođenju* - duge, sive brada, plamenih crnih očiju - hodao je ispred ostale dvojice, i kao da odgovara na moje misli, pokazao je na onog koji je hodao odmah iza njega. To je bio Guru.

Slijedeći trenutak on je stajao ispred mene, tiho me gledajući s osmijehom. Bio je visok, imao je ljubazno lice i neobične oči - bile su tamni bazeni tišine, sa nekom vrstom tekućeg svjetla u njima, kao zlatnim iskrama.

Imala sam vremena samo primijetiti da on jedini nosi široke hlače i vrlo dugu *kurtu* (košulju indijanskog stila bez okovratnika) besprijeborne bjeline; ostala dvojica bili su odjeveni u više iznošene *kurte* i *longhije* (ravni dijelovi obično od pamučnog materijala, zavezani oko struka i koji dosežu do zglobova).

Moj je um jedva imao vremena to primijetiti - zatim je bilo je kao da je izveo salto, moje je srce zastalo na djelić sekunde. Zadržah dah... u mom mozgu su se okretali divlji kotači i zatim mi je um postao potpuno prazan.

I tada je bilo - bilo je kao da je nešto u meni stalo pažljivo i pozdravilo... bila sam u društvu Velikog Čovjeka...

„Nema smještaja za mene kod gospođe Ghose,” rekooh brzo, gledajući u njega zbunjeno i nesigurno. Bila sam svjesna da pričam samo zato da kažem nešto, bilo što, jer sam se osjećala bespomoćno, potpuno izgubljeno. Duboko u meni bila je neka vrsta potpunog užasa, vrsta uzbuđenja i istovremeno sam se osjećala ljutito na sebe zbog osjećaja srama i zbunjenosti, poput djeteta.

„**Gospođica L. pisala mi je da ćeš doći,**” rekao je i njegov se osmijeh produbio. Bio je to ugodan, baritonski glas; koji je odgovarao općoj auri mira koja kao da ga je okruživala.

Gospođa Ghose iskoračila je i počela ispočetka pričati svoju priču, da je pisala gospođici L. da nema ništa slobodno, no pismo je možda zalutalo, itd, itd. Polako je kimnuo:

„**Moći ćeš odsjesti kod Pushpe i,**” dodao je, „**očekujem te sutra u 7 ujutro.**”

Izmijenjeno je još nešto ljubaznih riječi; pitao me o mom putovanju, ali jedva se sjećam toga, nisam mogla misliti, jedva sam išta razumjela.

Nedugo nakon toga smo stigli do Pushpine kuće. Bila je to velika dvokatna kuća s vrlo malim vrtom. Ona je izgledala ugodno, nabita sa lijepim licem. Došla je pred nas, slijedio ju je svekar, dojmljivog lika, dostojanstven, sav u bijelom, sa velikim vučjakom pored nogu. Gospođa Ghose još je jednom počela sa svojim objašnjenjima.

Uskoro se našoh smješteno u gostinskoj sobi u prizemlju; imala je pridruženu kupaonicu i stropni ventilator. Ispred dva prozora bio je visok zid od opeke, pokriven sladunjavim cvjetnim puzavicama, a svjetlo koje se probijalo kroz lišće pokrivalo je prozore, čineći sobu zelenom i hladnom.

Blagoslov hladnog tuša, kratak odmor, zatim ljupko indijsko jelo sa cijelom obitelji koja sjedi oko velikog okruglog stola u blagovaonici. Vučjak je također bio tu, ispod stola, pored Babuđijevih (djedovih) stopala, ližući se i smrdeći do neba; no, opet, bio je to samo detalj i nekako je pristajao u okvir čitavog iskustva i kao takvog sam ga prihvatila.

3.listopada 1961.

Dobro sam spavala ispod šumećeg ventilatora, ali nisam mogla doći k njemu u sedam ujutro kako mi je rekao.

Doručak je bio u 9 ujutro. Cijela me obitelj nastavila zatrpavati pitanjima, o Engleskoj, mojim putovanjima, o meni - svatko je imao nešto, što ga je posebno zanimalo, za pitati - i bilo je već prošlo deset kad sam, napokon, bila slobodna da odem. Pushpa je poslala svog slugu da mi pokaže put.

Već prolazeći kroz vrata vrta mogla sam ga vidjeti kako sjedi u svojoj sobi u vrlo velikoj stolici nasuprot otvorenih vrata, otkuda je mogao vidjeti dio vrta i dvorišni ulaz. Gledao me uporno dok sam mu prilazila. S kratkim kimanjem potvrdio je moj pozdrav.

„**Očekivao sam te u sedam,**” rekao je, prebirući po svojoj maloj (vrsta krunice često korištena na Istoku). „**Sad baš nije sedam.**”

Objasnila sam mu da je doručak bio kasno i da nisam mogla otići ranije.

Kimnuo je. „**Da, bilo bi neljubazno,**” primijetio je i rekao mi da sjednem.

Soba je bila tiha. Izgledao je kao da se moli, zrno po zrno male klizilo je kroz njegove prste. Ogledavala sam se. Bila je to soba na uglu, ne velika, prilično uska. Druga vrata na desno, pored dva prozora, također su vodila u vrt. Dva velika drvena ležaja (*tačata*¹) stajala su duž lijevog zida koji je imao dvije ugrađene niše, ispunjene knjigama. Red stolaca i mali divan za posjetioce stajali su okrenuti prema tačatima, leđima prema prozorima i stražnjim vratima, ostavljajući samo uski prolaz ka trećim vratima na suprotnom kraju sobe. Bila su pokrivena zelenom zavjesom i vodila u slijedeću sobu iz koje se moglo do unutaršnjeg dvorišta. Sve je bilo čisto i uredno -to je mogla lako biti studentska soba. Plahte, jastuci i pokrivači na tačatima bili su besprijekorno čisti. On je bio obučen sav u bijelo - široke pađama² hlače kakve nose ovdje na sjeveru Indije - no, njegova je kurta bila neobično duga, više kao haljina, kao što primijetih jučer.

¹tačat (engl.transkr. tachat) (op.prev)

²pađama (engl.transkr. pajama) (op.prev)

Njegovo ime, izvedeno naivnim djetinjim rukama, visjelo je u tri okvira na zidu nasuprot tačata. Jedno je bilo izrezano iz filca, nespreno i neravno rezano, drugo izvezeno križnim bodom, treće tiskanim slovima indijskom tintom – stvari koje djeca u pravilu daju svojim roditeljima ili rođacima na rođendane ili u sličnim prigodama.

Gledajući u okvire, razmišljala sam o tom imenu i bilo mi je drago što sam ga vidjela napisanog, bez potrebe da pitam njega ili nekog drugog. Sjetila sam se živo kako sam rekla L, u iznenadnoj panici, da nisam željela znati njegovo ime kad mi je davala njegovu adresu, u mom šatoru, u Pahalgamu¹, u Kashmiru². Bilo je to neobično i ja nisam imala objašnjenje zašto on treba, za mene, ostati bez imena, pa čak i bez lica.

L. mi je rekla da činjenica da ne želim znati njegovo ime ima duboko značenje, no odbila je pojasniti tvrdnju.

„Saznat ćeš jednog dana,” rekla je prilično tajnovito. I bilo je ovdje: točno ispred mene, napisano tri puta, visjelo je na zidu. No još uvijek nisam znala zašto je odbila objasniti i zašto sam se toliko bojala.

„Zašto si došla k meni?”* pitao je, tiho prekidajući tišinu.

Gledala sam u njega. Zrna u njegovoj desnoj ruci mirovala su na ruci poduprtoj stolcem i odjednom, kao da sam čekala baš to pitanje, osjetih neodoljivu želju za pričanjem, važnost da kažem sve, potpuno sve, o sebi, o svojoj žudnji, svojim težnjama, čitavom svom životu...

Bilo je to poput prisile. Počela sam pričati i pričala sam dugo. Rekla sam mu da želim Boga, da tražim Istinu. Od onoga što sam saznala od L, znala sam da mi on može pomoći i rekla sam mu što sam razumjela o njemu i njegovom radu iz L-inih opisa.

Nastavljala sam. Počeo je polako kimati, kao da je bujica mojih riječi bila potvrda njegovih vlastitih misli, gledajući me, ne, više gledajući kroz mene, s tim svojim čudnim očima, kao da traži vrlo intimne, vrlo skrivene uglove moga uma.

¹Pahalgam - grad u sjevernoj Indiji, područje Anantnag, država Jammu i Kashmir, turističko odredište, nedaleko pećine Amarnath... (op.prev)

²Kashmir - područje na graničnom pojasu Indije, Pakistana i Kine. (op.prev)

*tradicionalno pitanje svakog Orijentalnog Učitelja tragaocu ili onome tko želi biti učenik. Prema Duhovnom Zakonu ljudsko biće mora sebi razjasniti stanje svog slučaja. Učitelj neće činiti ništa protiv slobodne volje osobe.

„Želim Boga,” čula sam se kako govorim, „ali ne kršćansku zamisao čovjekolikog božanstva koje negdje sjedi, vjerojatno na oblaku, okružen anđelima sa harfama; želim Beskorijenski Korijen, Bezuzročni Uzrok Upanišada.”

„Ništa manje od toga?” Podigao je obrvu. Primijetila sam lagani trag ironije u njegovom glasu. Opet se utišao, prebirući svoju malu.

Sad sam i ja utihnula. „On misli da sam puna ponosa,” proletjelo mi je kroz um. Nejasni osjećaji ogorčenosti zatalasaše se iz dubine mog bića i odoše. Izgledao je tako čudno, tako neshvatljivo.

Kad je pogledao kroz prozor, njegovo je lice bilo bezizražajno. Primijetila sam da njegove oči nisu jako tamne, više kestenjaste, sa malim zlatnim iskrama u sebi koje sam primijetila jučer.

Ponovno sam mu počela govoriti da sam teozof, vegetarijanac i... „Teozof?” prekinuo me ispitujući. Objasnila sam. „Ah, da, sad se sjećam, davno sam sreo neke teozofe.” Opet je utihnulo. Zatvorio je oči. Njegove su se usne micale u tihoj molitvi. No ja sam nastavila objašnjavati da mi ne vjerujemo da je Guru neophodan; mi moramo pokušati i doseći svoje Više Ja vlastitim naporima. „Niti za tisuću godina!” Nasmijao se otvoreno: „Ne može se bez Učitelja!”

Rekla sam mu da ne znam što je sufizam.

„Sufizam je način života. Nije niti religija, niti filozofija. Postoje hinduistički sufiji, muslimanski sufiji, kršćanski sufiji – moj Poštovani Guru Maharadž¹ bio je musliman.” Rekao je to vrlo nježno s mekanim izrazom, sanjivih i prikrivenih očiju.

I tada sam primijetila nešto što u svom uzbuđenju i gorljivosti nisam primijetila prije: osjećao se veliki mir u sobi. On sam bio je pun mira. On je time zračio; bio je svuda oko nas i činio se vječnim – kao da je taj poseban mir uvijek bio i kao da će uvijek biti, zauvijek...

¹Maharadž (engl.transkr. Maharaj), složenica (Maha) veliki i (Rađ) kralj, u duhovnom smislu označava jogija (op.prev)

Pogledala sam njegovo lice. Moglo bi se reći da je izgledao dobro, na muški način. Nije bilo ničeg ženstvenog u njegovim crtama - prilično jak nos, vrlo visoko čelo. Siva brada i brkovi davali su mu dostojanstvo i izrazito orijentalni izgled. Njegova je kosa bila kratko podšišana, zapadnim stilom.

„Kako da te oslovljavam? Kakav je običaj?“ upitah.

„Možeš me zvati kako želiš, nije mi važno. Ovdje me ljudi zovu 'Bhai Sahib', što na hindiju znači 'Stariji Brat'."

Dakle, „Bhai Sahib“ će biti i za mene, pomislih. To je ono što on i jest: Stariji Brat svima nama.

„Kad sam stigla, imala sam osjećaj da stižem kući; i sad se ne mogu riješiti dojma da te znam od prije. Da sam te znala oduvijek. Bhai Sahib, kad smo se sreli zadnji put?“

„Zašto pitaš?“ Nasmijao se, „Jednog dana znat ćeš. Zašto pitaš? Ali sreli smo se prije, ne jedanput, već puno puta i srest ćemo se još ponovno, puno puta; toliko ti mogu reći.“

U 11.30, otpustio me.

„Prvih nekoliko dana (poseban je naglasak stavio na riječ SAMO), nećeš ostajati ovdje dugo. Vрати se poslije 6 popodne.“

Otišla sam i ponijela sa sobom proganjajuća sjećanja na njegovo lice, puno beskrajne slatkoće i dostojanstva i taj je dojam ostao dugo sa mnom. Tko je on? Osjećala sam se jako uznemireno.

2

ZBUNJENOSTI I PREDOSJEĆAJI

Ručali smo. Puno priče za stolom, prisutni svi članovi obitelji. Djed je sladak, posebna osoba. Tako svjetloput, izgleda europski, uvijek obučen u bijelo, tih čovjek s malo riječi.

Poslije ručka otišla sam se odmoriti u sobu. Svi su učinili isto, kao što je običaj u svakoj vrućoj zemlji. Soba je bila hladna i mirna, puna zelenog svjetla kao povučeni staklenik. Samo nježno zujanje stropnog ventilatora, prolaženje slučajnog auta i uobičajeni zvukovi i glasovi indijske ulice. Ispružila sam se raskošno, s ugodnim osjećajem hladnog zraka na mojoj koži, razmišljala sam lijeno o jutrošnjem razgovoru.

Iznenada shvatih da nisam zapamtila njegovo lice... Nisam se mogla sjetiti kako izgleda! To me toliko iznenadilo da sam doslovno ostala bez zraka. Dijelova njegove odjeće, njegove male, njegovih ruku, sobe i namještaja dobro sam se sjećala - i dobrog dijela, iako ne i cijelog, razgovora; njegova nježna stopala u smeđim sandalama na remenje; čekaj malo - stopala, te sandale - gdje sam ih već vidjela? Ah, da, u snu, davno; gledala sam ih, pokušavajući uhvatiti njihov ritam, dok me visoki Indijac, čijeg se lica nisam sjećala, vodio u plesu po kamenoj pustinjskoj cesti. Bila su to ista stopala, iste sandale. No njegovog se lica, koje sam vidjela par sati ranije, nisam mogla sjetiti...

Shvatila sam da se sjećam tijela, *ali bez lica!* Toliko sam se uplašila da sam sjela na rub kreveta - sanjam li? Jesam li luda? Što je to? Tko je taj čovjek? Da li me hipnotizirao ili ludim? Bila sam jako uznemirena. Ponovno sam legla, *prisiljavajući* um da se sjeti, no bez uspjeha. Što sam više pokušavala, više sam bila zbunjena.

Samo da nešto radim, da mi prođe vrijeme, ustala sam i napisala kratko pismo L, tek nekoliko redaka, da sam ga srela i da se nadam da će i ona biti uskoro ovdje.

Jedva sam dočekala 6 popodne. Kad sam stigla, on je sjedio prekrivenih nogu u svom stolcu u vrtu, razgovarajući s nekim ljudima koji su sjedili okolo na stolcima. Osjetih veliko olakšanje. Naravno, kako glupo od mene! Ovdje je, od krvi i mesa, izgleda vrlo stvarno i čvrsto, kao i ostali. I naravno da je *imao* lice, i baš se smijao, pričajući smiješnu priču na hindiju. Svi su se smijali, a ja sam ga netremice promatrala. Nisam mogla razumjeti kako sam mogla biti tako luckasta, da zaboravim nešto tako očito. Nisam željela ponovno isto iskustvo; bilo je previše uznemirujuće. Pitala sam se koliko mogu vjerovati svom umu, svom pamćenju. Pa sam pogledala njegov lik, kako bih ga dobro zapamtila u umu. (Tada nisam znala da nikad više neću moći zaboraviti njegovo lice.)

Nakon nekog vremena okrenuo se prema meni i rekao na engleskom: „**Želim da vodiš dnevnik, da dan za danom unosiš sva svoja iskustva. I također da bilježiš svoje snove. Svoje mi snove moraš govoriti, a ja ću ti ih objašnjavati. Snovi su važni; oni su vodstvo.**“

4.listopada 1961.

Otišla sam do Bhai Sahiba ujutro nakon doručka i navečer iza šest. Moj sud? Još ne znam. Ne mogu čak niti razmišljati normalno. Kao i prvog dana, kad sam bila ljutita na sebe, moj se um praznio i jedva sam mogla suvislo misliti. I sada, osobito kad sam kod njega, izgledalo je da se misaoni proces prilično usporava. Misli dolaze i odlaze, lijeno, sporo, ne baš puno njih. Vidim ljude kako ulaze, dodiruju mu stopala, sjedaju tiho i padaju u duboko stanje, potpuno zaboravljajući svoje okruženje. Rečeno mi je da je to stanje *dhjane*¹, no što bi ta *dhjana* trebala biti nije mi rekao. Samo se nasmijao i rekao da ću sama saznati jednog dana... Mislim da sam tako nešto već čula prije.

¹*dhjana* (ध्यान; engl.transkr. *Dhyāna*), meditacija (op.prev)

Možda, konačno, nije važno je li on veliki Guru ili nije. Možda nije čak ni važno moći razumjeti tko je on. Ako me može naučiti kako povući osjetila (*indrije*, na sanskrtu) - jer izgleda da je to *dhjana* - kako bi se tako meditiralo, zaboravljajući na sve. Ne bih tražila više. Napokon, to bi trebalo biti najpoželjnije stanje kojem svi jogiji teže; i to je najteže postići, pogotovo za nas sa Zapada. Za nas koji smo navikli živjeti i djelovati na mentalnoj razini, biti iza toga izgleda kao utopija, krajnje nemoguće. No ovdje to vidim izvedeno, izgleda tako lako, tako bez napora - i štoviše, rekao mi je da ću to moći i ja, jednog dana. Jedva sam mogla vjerovati u to. Izgledalo mi je kao da to nikad neću moći.

Bhai Sahib nam je pričao o svom ocu koji je umro prošle godine u siječnju, o proslavi koja će biti tog dana, na godišnjicu njegove smrti.

„**No, do tada ćemo ići...**“

Obuzela me neka vrsta panike: moj se um počeo vrtjeti i onda se ispraznio... Nisam mogla razumjeti niti jednu riječ onoga o čemu je govorio, čula sam njegov glas, no riječi nisu imale značenje - bio je to samo zvuk, ništa više. Nešto u meni *znalo* je značenje onoga o čemu govori, ali *nije* to bio mozak i jako sam se uplašila.

„**Jesi li shvatila?**“ zaključio je.

„Jesam.“ Lagala sam. „Ali, Bhai Sahib, to je zastrašujuća misao, jer je izgleda to put bez povratka. A put bez povratka je uvijek zastrašujući. Osobnost je uplašena, jer zna da će „ja“ otići, *da mora otići*. Dolazi vrijeme u našem životu kad moramo spaliti sve mostove za sobom, ili su za nas spaljeni, što je isto. Jer malo će jastvo biti uplašeno, borit će se snažno za svoj život.“

Dok sam govorila, bila sam zaprepaštena svojim odgovorom, jer doista nisam čula niti jednu riječ koju mi je rekao. Ipak, moj je odgovor morao biti točan, jer se nježno smiješio bez komentara, kimajući, a zatim je s ostalima počeo razgovarati na hindiju.

5.listopada 1961.

Prvog jutra, prije tri dana, rekao je, „**Kažeš li ljudskom biću: sjedni u ovu asanu (položaj), ili u onu, meditiraj na ovaj ili onaj način, stavljaš ljudsko biće u zatvor. Pusti čovjeka samog i on će naći Boga na svoj način.**”

No nije li me on pokušavao strpati u zatvor? Ta tvrdnja za moj um ne djeluje? Koje je značenje toga??

Pitala sam ga jutros da li je istina ono što sam pročitala u jednoj od knjiga gospodina Leadbeatera¹, da *Atma*², kad se inkarnira, preuzima oblik fizičkog tijela i može se vidjeti, manje-više, jednu stopu³ iznad glave osobe; a oči su iste kao fizičke oči?

„**Oči i čelo su isti; i da, istina je, može se vidjeti iznad glave osobe.**”

Tada zapitah, zašto je drugog dana našeg sastanka htio znati da li sam slobodna, bez onih koji ovise o meni, bez rođaka o kojima trebam brinuti, bez ikakvih obveza koje bi me vezale.

„Znaš da sam slobodna; pa zašto me pitaš?”

„**Da, naravno da znam da si slobodna. No želio sam potvrdu od tebe. Ponekad se u ovom fizičkom svijetu moramo ponašati i govoriti kao da ne znamo ništa.**”

Odgovor je izgledao čudan. No nisam dalje pitala.

Gledajući me zamišljeno, rekao je polako, „**Treba vremena da duša zatrudni s Bogom. No može se, BIT ĆE UČINJENO...**”

I ovo je bila čudna izjava. Ostala sam vrlo mirna, gledajući ga i čudeći se.

¹Charles Webster Leadbeater (1854-1934) utjecajan član Teozofskog društva, prvotno svećenik Engleske crkve, koju napušta zbog zanimanja za duhovnost, kasnije jedan od začetnika Liberalne katoličke crkve (op.prev)

²Atma (Atman) Jastvo u hinduističkoj filozofiji (op.prev)

³stopa (foot) mjerna jedinica za duljinu, izvan metričkog sustava; 1ft=0,3048m (op.prev)

Poslije je došao mladić kojeg sam već vidjela ovdje, zgodan, visok Indijac strogog lica; mogao je imati oko trideset godina, mislila sam. Ovaj je put doveo sa sobom svoju malu djevojčicu; ona je imala tri i pol godine, kako mi je kasnije rekao. Lijepo dijete s ogromnim očima, kao dubokim bazenima nevinosti. Nije li neobično i prekrasno da su sva djeca svih naroda divna. Zašto se ljudi toliko promijene kad odrastu?

Mladić je dotakao Guruova stopala klanjajući se vrlo nisko, sjeo i odmah pao u duboku dhjanu, kao i obično, sjedeći savršeno nepomično, nesvjestan svega, njegovo dijete je stajalo između njegovih koljena, igrajući se tiho sa cvijetom.

„**On je vrlo razvijeno ljudsko biće,**” rekao je Bhai Sahib, čim je čovjek otišao.

„**Radi na željeznici i dolazi ovdje kad može.**”

Starac, za kojeg sam mislila da izgleda kao prorok u *Kristovom rođenju* (usput, njegovo je ime Munshiđi), ušao je sa popisom u svojim rukama, postavljajući pitanja. Pozvan je sluga. Bhai Sahibova supruga* ušla je sa posudom riže i počela je duga rasprava na hindiju. Njegova žena uopće ne govori engleski.

*Sufiji vode uobičajen život domaćina i za njih brak ne predstavlja prepreku ka dostizanju viših stanja svijesti.